

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr. K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschedé; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelik, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Groningen; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr. K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen
Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes

Postrekening No. 406040 — Telefoon 2424
BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES
Ingevolge papierwetgeving R.P.P. no. 6555 verschijnt deze uitgave wekelijks en is de omvang van dit nummer 8 pag., form. 30 x 41 1/2 cm.

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling
Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar
Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent

BEZWAARDEN

over en onder de synodocratie 48

De houding van Ds Van Teylingen, V.

De vervangingsformule welke de synode van 1946 vervaardigde is een uiterst merkwaardig stuk.

Men stelle het zich maar eens goed voor!

De vorige synodes hadden zeer veel kerk-woorden gesproken. Allerlei dogmatische beweringen, bekleed met allerhande gezag, hadden zij de kerkelijke wereld ingeworpen. Een felle kritiek was door haar ontkend. Een menigte bezwaarschriften tegen wat zij spraken werd aan haar opvolgster gericht..... En deze maakt een nieuwe leeruitspraak! Dan is ze van de heele rompslomp af!

Wanneer wij nauwkeurig nagaan wat zij inhield, welke nieuwe situatie zij schiep, welke effecten ze te weeg bracht, dan valt ons o.a. het volgende op.

Vooreerst, dat ze de dogmatische touwtjes strakker wil aanhalen. Er was naar het oordeel van de commissie, welke ze voorbereidde sinds 1942 een zekere „verschuiving“ in de ideeën, reeds lang aan den gang, openbaar geworden. Het was daarom naar haar overtuiging „in de tegenwoordige situatie noodig, het verband tusschen verbond en verkiezing te handhaven en een opvatting van het verbond af te wijzen, als zou het opgaan in een voorwaardelijke heilsbelofte of in een geschenken recht“.¹⁾ De synode ging met deze suggestie accoord en sprak dan ook uit, „dat de veranderde situatie in de kerken een nieuwe uitspraak over sommige punten betreffende het genadeverbond wenschelijk maakt“ en dat zij afwees „elke opvatting, die in de leer des verbonds niet tot haar recht laat komen de verkiezing Gods en de krachtadige werking van den Heiligen Geest, en die de verbondsbelofte laat opgaan in een voorwaardelijke toezegging“.²⁾

Wie deze woorden goed leest moet tot de erkenning komen, dat deze vervangingsformule dus méér wil zeggen en verder wil gaan, dan de vorige synodale uitspraken. Zij wil immers krachtiger en preciezer dan voorheen „het“ verband (welk??) tusschen verbond en verkiezing handhaven!!

Tegelijk geeft de synode hier een door en door valsche teekening van wat de bezwaarden voorstaan. Daarom treft geldt met volle kracht en ernst — het betreft hier immers synodale woorden — wat Ds Woelderink eenmaal in een ander verband over een zelfde manier van doen schreef: „De gedachten van den tegenstander worden weergegeven in een formulering, die niet van hen, maar van de zijde der Geref. Kerken afkomstig is. De formulering is van dien aard, dat ze reeds als een veroordeling dienst doet, nog voordat de zaak behandeld is..... Maar deze typering is er ten opzichte van den tegenstander totaal naast..... Door deze methode van behandeling..... krijgen de lezers niet een juist kijk op den stand van de vragen, die in geding zijn. Dat zal zich later op een geduchte wijze wreken“.³⁾

Terwijl de synode van Utrecht 1946 dus eenzijdig met haar nieuwe uitspraak dogmatisch méér en sterker wilde binden ten aanzien van „het“ verband tusschen verkiezing en verbond, sprak zij tegelijk uit, — dat „de zakelijke inhoud der betreffende uitspraken van 1905 en 1942 als in overeenstemming met Schrift

en belijdenis niet prijsgegeven mag worden“.⁴⁾ Alles wat door haar voorgangsters in 1905 en 1942 was vastgesteld bleef dus onverzwakt van kracht. Zij sprak nadrukkelijk uit dat ze alleen een „nieuwe formuleering“ van de in 1905 en 1942 beleden waarheid aangaande het genadeverbond wilde geven. En ter synode werd dan ook sterk het feit geaccentueerd, dat vervangen zeker niet „afschaffen“ of „annuleeren“ is. Ieder beseft, dat deze uitspraken van groote betekenis zijn. Mocht ergens in de vervangingsformule onduidelijkheid blijken te zijn, dan wordt in deze woorden den weg aangewezen, waarlangs de oplossing daarvan moet worden gezocht. Essentieel in de verklaringen van 1905 en 1942 waren b.v. naar de veelvuldige uitspraken der synode van 1942/43 dat de doop het geloof verzegelt en veronderstelt; dat de doop een belofte, welke de zaligheid zonder meer garandeert, verzegelt; dat de doop dus steeds moet bediend worden onder veronderstelling van wedergeboorte, geloof, inwendige genade enz. Welnu dan zijn deze ook in 1946 onverzwakt gehandhaafd.

In één opzicht bracht de synode evenwel meer „ruimte“.

In plaats van het houden der te doopen kinderen voor reeds wedergeboren, sprak zij van het „beschouwen en behandelen“ van die kinderen „als zulken, die deelen in de wederbarende genade van den Heiligen Geest“.⁵⁾

Overweging van deze verandering doet de vraag opkomen: is er tusschen deze twee uitspraken inderdaad eenig verschil als men ze onbevooroordeeld en dus juist leest? Bestaat het, dat iemand die werkelijk deelt (neen, niet in de belofte der wedergeboorte, maar) in de wederbarende genade van den Heiligen Geest zelf niet wedergeboren is of aanstonds wordt? Kan men werkelijk „deelen in“ „wederbarende genade“ zonder wedergeboren te zijn of onmiddellijk te worden? Bestaat er soms zoo iets als een latente, niet effectieve, „sluimerende“ wederbarende genade?

Aan deze uitspraak voegde de synode evenwel nog een noot toe!

Een unicum: een leeruitspraak met een noot!

En in deze noot wordt dan verklaard, dat de synode de bovengegeven formuleering ter vervanging van de vorige koos om „ruimte“ te maken en voor de opvatting, dat de kinderen te beschouwen zijn als „reeds wedergeboren“, en voor de opvatting, dat zij zijn te beschouwen als kinderen, die „wedergeboren zijn of zullen worden“.

Wanneer we overwegen wat de synode hier zegt, dan valt in de eerste plaats op, dat nog nooit zoo sterk als in deze woorden de veronderstellingsgedachte werd geformuleerd en kerkelijk geijkt. In eerster instantie immers canoniseert de synode de opvatting, dat de te doopen kinderen moeten worden gezien als „reeds wedergeboren“, dus als kinderen in wie de wedergeboorte ten volle een feit werd. Daarna geeft zij ook „ruimte“ voor het beschouwen van de kinderen als zulken die wedergeboren-zijn-of-zullen-worden. Dikwijls leest men dezen zin zóó, dat de synode

vrijheid gaf de kinderen te beschouwen als kinderen die wedergeboren zullen worden. Doch dat is niet het geval! Zij vordert op zijn minst een beschouwing van de kinderen als wedergeboren-of-zullende-wedergeboren worden. Natuurlijk is zulk een beschouwing een onmogelijk gedachtenexperiment. Hoe kan iemand zijn kind werkelijk beschouwen als wedergeboren-of-zullende-wedergeboren worden? Wie omschrijft den concreten zin daarvan? Maar al zal niemand dit kunnen, dit neemt niet weg, dat zóó toch het synodale voorschrift is.

Ik wees er reeds op, dat de veronderstellingsgedachte in deze uitspraak wel zeer sterk werd geaccentueerd.

De simpele lezing van wat geschreven staat maakt dat onmiddellijk duidelijk.

Ook uit iets anders blijkt dit nog. We lezen immers, dat de kinderen te beschouwen en te behandelen zijn als zulken, die deelen in de wederbarende genade van den Heiligen Geest.

Nu is de eerste „beschouwing“ en „behandeling“ welke een kind in en vanwege de kerk des Heeren ondergaat het gedoopt worden. Welnu, dan moet het ook gedoopt worden als de deelen in de wederbarende genade des Geestes. Dat beteekent dus: onder de veronderstelling dat het daarin „deelt“, dat het die „bezt“.

Op nóg een moment in deze uitspraak willen we even wijzen.

De wijze waarop de kinderen der geloovigen te beschouwen en te behandelen zijn, hangt steeds rechtstreeks samen met dat wat de doop verzegelt. Altijd wordt verondersteld, dat de kinderen datgene „bezitten“ wat in den doop aan hen verzegeld wordt.

Zegt men, dat de doop het zegel is op de wedergeboorte, dan beschouwt men de te doopen kinderen als reeds wedergeboren.

Gaat men er van uit, dat de doop de verzegeling is van een heilsverzekering, een belofte, voor de uitverkorenen, dan beschouwt men de kinderen als dragers, deelhebbers van zoo'n belofte.

Welnu, omdat de Synode van 1946 vaststelde, dat

INHOUD

Hoofdartikel Bezwaarden over en onder de synodocratie, 48.

Gedicht Openbaring 2:12-17, Kerkelijk leven

De Vrije Universiteit in de klem der secte. Eerste antwoord op Amersfoort. Souvereiniteit in eigen kring. Weer een boek voor allen. Stichting voor de financiële verzorging van de opleiding. Candidaats-examen.

Politieke en Sociale leven De crisis van het gezag in het bedrijfsleven, 1. Tot „Entscheidung“ brengen.

Boekbespreking Christus en Cultuur. De Open Hemelpoort. Moeder des Vaderlands. De Satan.

Groninger Brieven Perschoon

Ds Boeiinga: es ist nicht wahr! Dr B. Wielenga over Eindhoven. Qualitate qua. Blaffen. Dr Ridderbos—Ds Feenstra. „Oom Schroefstrik“.

Kerkenieuws

¹⁾ Acta, p. 90.

²⁾ Acta, art. 197, p. 48.

³⁾ Eenigheid des Geloofs, I, No. 21, 18 Juli 1947.

⁴⁾ Acta, art. 197, p. 48.

⁵⁾ Acta, art. 197, pag. 49.